

Ἐν δύο τόποις τῆς Τεγεατίδος ἔσκαψεν ὁ ἔφορος κ. Ῥωμαῖος. Συνετέλεσε τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ παρὰ τὸν Ἅγ. Σώστην ἱεροῦ, ἣν εἶχεν ἀρχίσει πέρυσι, ἀνεκάλυψε δὲ δύο τοίχους τοῦ περιβόλου ἐκτισμένους ἐξ ὀγκολίθων. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως οἰκημά τι, ἐξ οὗ ἐσώθησαν ἀνθεμωτοὶ ἀκροκέραμοι καὶ ἐνεπίγραφοι κερραμίδες, προσέτι δὲ χάσμα φυσικὸν ἐν τῷ βράχῳ ἡμικυκλικὸν τὸ σχῆμα καὶ βάθους δύο μέτρων, ὅπερ εἶχε βεβαίως σχέσιν πρὸς τὴν λατρείαν, διότι ἐβεβαιώθη ὅτι ἔμμενε κενὸν καὶ ἀνοικτὸν μέχρι τῶν μ. Χρ. χρόνων. Ἐκ τῶν εὐρημάτων τὰ κυριώτερα εἶναι μικρὸν χαλκοῦν ἄγαλμα θεᾶς καθημένης ἐπὶ θρόνου, τέχνης ἐπιμελεστάτης τῶν ἀρχῶν τοῦ 5^{ου} αἰῶνος, πολυάριθμα τεμάχια πηλίνων ἀγαλμάτων φυσικοῦ μεγέθους, ἐν οἷς ἐξ ἀκέραιαι κεφαλαί, περὶ τὰ 50 ἀκέραια εἰδώλια καὶ 35 ἐνεπίγραφοι κερραμίδες. — Ἡ δευτέρα ὑπὸ τοῦ κ. Ῥωμαίου ἐνεργηθεῖσα ἀνασκαφὴ σκοπὸν εἶχε τὴν ἀποκάλυψιν τῶν λειψάνων τοῦ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευομένου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηναῖς Σωτειράς ἐπὶ τοῦ ὄρους Βορείου. Ἡ διατήρησις αὐτῶν ἀπεδείχθη οὐχὶ καλὴ, εἰρέθησαν ὁμῶς τεμάχια τῶν τριγλύφων καὶ τοῦ γείσου δεικνύοντα ἀξιοσημειώτους ἰδιορρυθμίας.

Τελευταῖον ἐν Λακωνίᾳ ὁ κ. Σωτηριάδης ἐνήργησε δύο μικρὰς σκαφάς, τὴν μὲν παρὰ τὴν Σελλασίαν, ἔνθα ἠρεύνησε τὸ ἀρχαῖον φρούριον Παλαιογαλαῶ, τὴν δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ταυγέτου ἐν θέσει «Ἀρκίνες» ἔνθα εὗρε μικροὺς θολωτοὺς μυκηναϊκοὺς τάφους σεσυλημένους δυστυχῶς πρὸ πολλοῦ.

Πλὴν τῶν ἀνασκαφικῶν τούτων ἔργων ἡ Ἐταιρεία αἰτήσῃ τοῦ διδάκτορος κ. Βερσάκη, διέθεσε ποσὸν τι διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν πλείστων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν τῶν ἐν τῷ ἔνταυθα Ἀσκληπιεῖῳ μνημείων κατακειμένων πρότερον ἐν

σωρῶ μετ' ἄλλων λίθων, ἐξ οὗ ἔδυσχεραίνετο ἡ μελέτη αὐτῶν.

Ἐν Θεσσαλίᾳ δὲ ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος περισυνέλεξεν ἐκ διαφόρων τόπων καὶ ἐξησφάλισεν εἰς τὰς ἐκεῖ συλλογὰς οὐχὶ ὀλίγας ἀρχαιότητας, ἧτοι ἐπιγραφάς, γλυπτὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη.

Ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀναστηλώσεως ἀρχαίων μνημείων ἐγένοντο ἐν Ἀθήναις καὶ Μυκήναις. Ἐν Ἀθήναις ἐξηκολούθησεν ἡ ἀναστήλωσις τῶν Προπυλαίων μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου, ὅτε ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐν Μυκήναις δὲ ἐπανελήφθησαν αἱ ἐργασίαι πρὸς στερῆωσιν τοῦ μεγάλου θολωτοῦ τάφου, τοῦ λεγομένου τῆς Κλυταιμῆστρας, καὶ δυστυχῶς εἰσέτι δὲν ἐπερατώθησαν, διότι αἱ βλάβαι τοῦ σπουδαίου τούτου μνημείου εἶναι πολὺ μεγάλαι.

Καὶ περὶ τῆς ἐπισκευῆς, τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν μουσείων τοῦ Κράτους ἐφρόντισεν ἡ Ἐταιρεία κατὰ τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἐν Ἀργοστολίῳ μετασκευαζομένου μουσείου.

Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἐταιρείας ἐξεδόθησαν ἐντὸς τοῦ 1910 τὰ δύο τελευταῖα τεύχη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ 1909 καὶ τὰ δύο πρῶτα τοῦ 1910, τὸ δὲ τρίτον καὶ τέταρτον τοῦ 1910 ἐκδίδονται ἐντὸς τοῦ μηνὸς τούτου. Ὡσαύτως θὰ διανεμηθῶσι μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὰ Πρακτικά τοῦ 1909, ὧν ἡ δημοσίευσίς ἐβράδυνεν ὑπερμέτρως· ἐλπίζομεν ὅμως, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἐκδίδωνται ταχύτερον. Πλὴν τούτων δ' ἐδημοσιεύθη τὸ 1910 ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας καὶ βιβλίον τοῦ κ. Παπαβασιλείου πραγματευόμενον περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δαπάναις τῆς Ἐταιρείας ἀνασκαφέντων τάφων τῆς Εὐβοίας.

Ταῦτα εἶναι τὰ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας πεπραγμένα κατὰ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ Τῷ ΑΣΚΛΗΠΕΙῳ

Ἡ μελέτη τῶν ἐν τῷ Ἀσκληπιεῳ ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων ἦτο δυσχερὴς ἔνεκα τῆς συσσωρεύσεως ἀπείρων λίθων ἐπ' αὐτῶν. Θέλοντες νὰ διευκολύνωμεν τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν ρηθέντων μνημείων παρεκαλέσαμεν τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν νὰ χορηγήσῃ ἡμῖν ποσὸν τι πρὸς τακτοποίησιν τοῦ Ἀσκληπιείου. Ἡ αἴτησις ἐνεκρίθη, παρεχωρήθη δὲ χρηματικὸν ποσὸν ὀρ. 250 εἰς δύο δόσεις. Δι' αὐτοῦ ἔγιναν αἱ ἑξῆς ἐργασίαι.

α'. *Μεγάλη στοὰ τοῦ Ἀσκληπιείου.* Ἠραιώσαμεν μέγαν σωρὸν ὀγκολίθων, πρὸ τῆς στοᾶς εὐρισκόμενον, καὶ ἐξηγάγομεν ἐξ αὐτοῦ πάντα τὰ *ἐπιστόλια* καὶ τὰ *τριγλυφα*, ἅτινα ἐθέσαμεν εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἡμισυ. Εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἐτοποθετήσαμεν καὶ τὰ *γεῖσα* τῆς στοᾶς καὶ ἄλλα μέλη, ὡς τοὺς *στυλοβάτας* τῆς ἐσωτερικῆς κιονοστοιχίας, τοὺς *δόμους* τοῦς *ἐπισιέφοντας* τὸν ὀπίσθιον τοῖχον καὶ *δεχομένους* τὰς *δοκοὺς* τῆς ὀροφῆς καὶ ἄλλα, ἐκ διαφόρων μερῶν συλλέξαντες αὐτά. Καὶ σκαφικὴ τις ἐργασία ἔγινε πρὸς εὐχερεστέραν σχεδιαγράφησιν τῆς στοᾶς.

β'. *Ὀίκημα περιφερές.* Πρὸ τῆς ἄνω στοᾶς διεκρίνοντο ἔγνη τοιοῦτου οἰκήματος, ἅτινα ἀνεσκάψαμεν μέχρι τινός. Συνελέξαμεν δὲ ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ ἱεροῦ πάντα τὰ *λείψανα* τοῦ περιφεροῦς τούτου κτιρίου καὶ ἐθέσαμεν ἐπὶ τῶν ἐκ πώρου *λειψάνων*, τῶν πρὸ τῆς στοᾶς καὶ παρὰ τὸ ἀνασκαφὸν μέρος εὐρισκομένων.

γ'. Ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρους ἐξήχθησαν ἀρχιτε-

κτονικά τινά μέλη, ἅτινα ἐτέθησαν ἐντὸς τῆς στοᾶς, ὀπισθεν τῆς καμάρας.

δ'. Ὁ πρὸ τῆς μεγάλης στοᾶς ναός. Συνελέγησαν καὶ διάφορα ἀρχιτεκτονικά μέλη ὁμοιόμορφα, συμφωνοῦντα πρὸς τὰς διαστάσεις τῶν πρὸ τοῦ νοτιοδυτικοῦ ἡμίσεος τῆς στοᾶς ἐρειπίων δωρικοῦ ναοῦ, καὶ ἐτοποθετήθησαν ἐπ' αὐτῶν. Εἶναι δὲ ταῦτα τρίγλυφοι, σπόνδυλοι κίωνων, γείσα, κιονόκρανα καὶ δόμοι στυλοβάτου.

ε'. Ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ δυτικοῦ ἡμίσεος τῆς στοᾶς κίονες τινὲς ἀρράβδωτοι εἰς τὸ θέατρον τοῦ Ἡρώδου ἀνήκοντες, καὶ ἐτέθησαν παρὰ τὸν ἰωνικὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπείου. Εἰς τὸ μέρος τῆς στοᾶς ἔνθα ἔκειντο οἱ κίονες οὗτοι ἐθέσαμεν δόμους τινὰς τῶν φραγμάτων τοῦ δευτέρου ὄρφου τῆς στοᾶς, καὶ δόμους προερχομένους ἐκ τῶν φραγμάτων τῶν φραξάντων τὰ ἐξ πρώτα μετακίονια διαστήματα τῆς στοᾶς.

ς'. Ὁ ἀρχαιότερος ἐκ πύρου δωρικὸς ναός. Ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Ἀσκληπείου ἔκειντο διάφορα ἀρχιτεκτονικά μέλη ἐκ πύρου, ὡς ἐπιστύλια, τρίγλυφοι καὶ σπόνδυλοι κίωνων, ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἰκοδομήματος προερχόμενα. Ταῦτα ἐτοποθετήσαμεν πρὸς νότον τοῦ φυλακείου.

ΦΡ. ΒΕΡΣΑΚΗΣ